

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis In Qvatuor Partes Distributæ Pars ...

In qua de Virtutibus in Communi, & Theologicis, Fide, Spe & Charitate, nec
non Virtutibus Cardinalibus, præsertim Justitia & Jure, ac Religione
ceterisq[ue] annexis, & Vitiis Oppositis in particulari breviter & dilucidè
tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1663

Quæst. IV. Quid & Quotuplex Magia & quæ ejus Fundamenta?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72941](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72941)

quente, ipsosque ista dementante, ut scripturas se intelligere putent. Unde per Ecclesiam exorcismos, à Catholicis adhibitos, non raris illa scientia ipsis non sine confusione admittitur: quin & ad fidem Catholicam converti in primam ignorantiam revertuntur, ut desert *Marchant To. 2. Tr. 2. part. 3. Tit. 19. q. 2. §. 2.* Hæc observantia ex genere suo est peccatum mortale: quippe quæ continet tacitam cum dæmone, à quo scientiæ infusio expectatur, societatem.

23.
An scientia per dæmonem semel acquisita licent uti.

Dubium autem moveri potest, an acquisita semel, ope dæmonis, scientiâ postea liceat uti? Affirmat *Suarez sup. c. 17. n. 1. & 2. Sanchez l. 2. Moral. c. 4. n. 1. & c. 42. n. 20.* aliique plures modò conservatio aut usus illius scientiæ independenter à dæmone adhibeatur. Ratio est: quia scientia ex se bona est, & peccatum, quo acquisita & parata fuit, jam pertransiit & desinit.

24.
Quid observantia sanitatum.

Observantia sanitatum est superstitio, quæ adhibetur media inania & inutilia ad sanandos morbos hominum, vel brutorum: ut contingit, dum ad sanitatis conservacionem, recuperacionem, vulnèrum sanitatem, dolorum mitigationem, ab hostibus protectionem, adhibentur verba, signa, ceremoniæ, nec à Deo, nec à natura, ad id vires habentia.

25.
Licitum est gestare Agnos Dei etc.

Licitum tamen est gestare Agnos Dei, verba scripta, Evangelium Sancti Joannis &c. ad sanitatem recuperandam, conservandam, similisque effectus obtinendos, ut testatur *Augustinus Tract. 7. in Joannem dicens: Cum caput tibi dolet, laudamus, si Evangelium ad caput tibi posueris.* Ut tamen ratio superstitionis facilius excludatur advertendum est cum *Sylveo sup. art. 4. Marchant & aliis*, ne ignota nomina vel characteres admisceantur. Deinde ne aliquid falsi addatur v. g. quod Christus febribus laboraverit: similiter ne ponantur res in modo scribendi, portandi vel suspendendi, aut simili loci, temporis &c. observatione, ad divinum cultum reverentiamque minime pertinente. Denique ne infallibiliter, sed tantum cum bona in Deum fiducia effectus desideratus expectetur. Quomodo autem à vana observantia excusari possint quædam ceremoniæ in diversis Ecclesiis & peregrinationibus ad Sanctorum Reliquias toleratæ & continuæ quasi consuetudine approbatæ, videri potest apud *Marchant sup. dub. 7. & Wiggers hic dub. 15.*

26.
Hæc superstitio ex genere suo est mortalis.

Hæc superstitionis species ex genere suo est peccatum mortale, nisi ignorantia excuset: eò quod, saltem implicite à dæmone sanitas aut similis effectus, aliàs per media adhibita non comparabilis, expectetur. Unde parvitas materiæ per se nequit excusare à mortali; ut potest relinquens societatem & commercium cum dæmone, quod in quavis materia gravem continet malitiam, Valentia nihilominus *Tom. 3. disp. 6. q. 13. punct. 3.* in fine excusat à mortali ob parvitatem

An parvitas materia excuset.

materiæ, dum non intercedit expressum cum dæmone pactum, ut si quis annulum semel moveat super filium. Quod etiam admittit *Sanchez c. 40. n. 25. & 13.* si hoc semel faciat joco ad experiendum effectum causæ curiositatis.

Observantia eventuum contingit, quando fortuito aliquid contingit vel occurrit, ex quo homo sibi vel alteri aliquid prosperi vel adyersi conjectat: indeque suas actiones moderatur: ut si egredienti domum occurrat vulpes aut lepus, aut si piscem piccantem audiat, & inde malum sibi augurium prælagit: indeoque domum repetat.

Hanc observantiam, etsi divinationi valde vicinam & affinem, ab ea tamen distinguit *Bonacina Tom. 2. disp. 3. q. 5. punct. 4. n. 22.* post *Lessium c. 43. n. 66.* in eo, quod in hac observantia signa, ex quibus prælagium sumitur, fortuito occurrant aut incidentin divinatione verò ex proposito querantur & adhibeantur. Deinde quod in hac observantia principia, per intendatur directio operationum; in divinatione autem notitia futurorum aut occultorum.

Hanc observantiam ex genere suo esse peccatum mortale docet *Lessius sup. Bonacina n. 23.* aliiq; ab eo citati: quamquam in ratione ignorantis & bonæ fidei homines simplices sepius à mortali excusentur.

QUESTIO IV.

Quid & Quotuplex Magia & que ejus Fundamenta?

Magia alia est naturalis & alia superstitiosa, quæ ab aliis diabolica appellatur. Naturalis est ratio quædam operandi mira per causas naturales, absque dæmonis opera. Hanc magiati, etsi de se non malam, tamen ut periculosa & sensim ad superstitiones magducentem cavendam monet *Wiggers de Superstit. dub. 17. num. 102.* post *Malderum, Suarez & alios.*

Magia superstitiosa, de qua solum hic agimus, est, quædam ratio operandi mira per signa ope dæmonum: sicut enim magia naturalis utitur causis naturalibus, in superstitiosa utitur quibusdam signis, quibus ex quodam pacto allicitur dæmon, ut faciat, quod magus petit.

Magia superstitiosa iterum duplex est, seu potius duplicem habet finem. Primus finis est ostentatio vel aliud commodum proprium vel alienum, & sic communi nomine vocatur magia. Secundus finis est dænum alicui inferendum, & dicitur maleficium, veneficium vel sortitaria.

Magia habet quædam fundamenta, ne statim appareat diabolum esse auctorem operum magicorum, ut facilius hominibus curiosis & stupidis hæc ars commendetur. Primum est: mundum & singulas ejus partes ha-

27.
Quid observantia eventuum.

Et qualiter à divinatione distinguitur.

Est ex genere suo mortale.

28.
Magia alia naturalis.

29.
Habet quædam fundamenta.

Secundum.

tes habere animam rationalem. Secundum nomina Deorum & Dearum non esse nomina demonum, sedistarum animarum: quatenus enim habent vim intelligendi, vocant nomine masculino, & quatenus animant corpus, feminino. Hæc fundamenta excogitata sunt, ut, quando magi exprẽ se invocant dæmones, non videantur ipsos invocare, sed animas præfatas, quas dicunt esse bonas virtutes à Deo in ministerium & utilitatem hominis per mundum distributas.

Tertium.

Tertium fundamentum est, præter angelos bonos & dæmones malos, esse multos dæmones bonos, quorum alii sunt cælestes & præstant stellis & animabus earum: alii elementares, ex quibus alii sunt aërii, alii ignei. Quartum, animã humanam, quando exardescit in magnum desiderium, habere potestatem ad imprimendum verbis, scripturis & imaginibus vim quãdam, quæ naturaliter efficax sit ad effectum desideratum agendum, modò proportionem ad hunc effectum habeant, quæ in eo significando sita est: v.g. si velis alicui nocere adhibenda sunt verba significantia noxam.

Quartum.

Quintum est, imagines & characteres fideum & signorum cælestium sub congrua sibi constellatione formatos accipere eandem vel similem vim cum ipsis sideribus.

Quintum.

Hæc duo postrema excogitata sunt ad persuadendum omnes incantationes, adjurationes &c. naturaliter operari per vim à sideribus, vel ab anima impressam; adeoque actiones magicas esse naturales. Sed hæc omnia vana sunt & contra omnem rationem, & quartum fundamentum est contra Scripturam Matth. 6. Quis autem vestrum cogitans potest adicere ad staturam suam cubitum unum? & Matth. 5. Non potes unum capillum album facere aut nigrum.

30.

Magia ex genere suo peccatum mortale est, utpote continens expressam vel tacitam dæmonis invocationem ac proinde fornicitatem & benevolentiam erga illum, & ordinariè multa alia peccata annexa habet, de quibus magi in confessione sunt interrogandi, ut hæresis & infidelitas, abnegatio Dei & Sanctorum execratio, idololatria, blasphemia in Deum & Sanctos, profanatio & abusus rerum, sacrarum, maxime earum, quæ ad sacrosanctum Eucharistiæ Sacramentum pertinent, luxuria & nefariæ cum dæmone commixtiones, denique damnâ proximorum, homicidia, præsertim infantium necdum baptizatorum, quorum ossiculis ad varia præstigia & maleficia utuntur magi, mortes animalium, vastatio- nis segetum & similia.

31.

Magiam non excusari à mortali ob parvitatem materiæ patet ex ante dictis de aliis superstitionis speciebus, traditurque à Tolero, Filinscio, Lessio, Sanchez, Diana apud Bassam V. Magia n. 2.

32.

Petes: qualiter cognosci possint opera

magica? Resp. cognosci posse tribus modis. Primo ex conditione causarum, quæ adhibentur, ut si expresse invocetur diabolus, item si preces adhibeantur, quatenus falsa permixta sunt, item si verba exotica, characteres, imagines, ligaturæ &c. præter Ecclesiæ morem: cum enim effectus, qui intenditur, nequeat ab his causis produci, hæc producat a Deo, sequitur quod à solo diabolo qui in positione harum causarum inefficacium implicite invocatur. Nec obstat, quod interdum non nisi verba sacra adhibeantur: quia non diriguntur ad Deum, nec eo sensu proferuntur: quo sacra sunt, sed animo profano, id est, ad obtinendum effectum, vel alium, ad quem ex Dei vel Ecclesiæ institutione non sunt ordinata.

Opera magica dignosci possunt ex conditione causarum adhibitarum.

Secundo ex conditione operationis, ut cum repente curatur animal absque miraculo, item si parvo tempore multa millaria conficiantur, si hic pungatur imago cerea Petri v. g. & ille alibi doloribus conficiatur. Tertio ex effectus conditione, videlicet si effectus humanam industriam superet. Sunt autem ejusmodi plura, quæ à magis operâ dæmonum re ipsa, vel secundum speciem fiunt: quædam enim fiunt circa elementa, ut excitatio tempestates: quædam circa corpora animalium, ut celerrimè transferendo, eaque transformando, infundendo morbos, aut morbos mirabiliter curando, impediendo læsiones & similia: quædam circa animam conjunctionem corpori, ut operando omnia ea, quæ ex corporis dispositione pendent, v. g. amentiam, odia, amores &c.

Ex conditione operationis.

Vel ex conditione effectus.

QUESTIO V.

An liceat tollere signa magica eo sine ut dæmon nocere desinat?

Satis constat illa signa posse licite tolli ex indignatione vel odio facinoris, quo maleficus ea posuit, vel ut tesseram sui cum dæmone pacti; vel in contemptum ac detestationem, tum diaboli, tum magicæ superstitionis, ut oblat Sylvium q. 96. art. 4. sed difficultas est, an signa illa amovere vel destruere liceat ea intentione, ut cesset noxamentum à dæmone alioquin interendum. Ad quam

33. Licet signa magica tollere ex indignatione vel odio in dæmonem.

Dico I. Non licet tollere signa magica per novum maleficium. Ratio est: quia adhibitio novi malefici est intrinsecè mala, tamquam expressum vel tacitum cum dæmone pactum involvens. Unde nulla utilitas vel necessitas prædictam malitiam abstergere potest.

34. Numquam tamen per novum maleficium.

Dico II. Licet tollere signa magica absque maleficio, ea intentione, ut dæmon nocere desinat. Ita passim Doctores cum Scoto 4. d. 34. num. 4. ubi dicit hoc esse meritorium contra Estium 4. d. 34. §. 8. & 9. quem

35. Et scilicet licet tollere ex intentione ut cesset noxamentum.

Est ex genere suo peccatum mortale. Habet ordinariè multa alia peccata annexa que sunt mortalia.

Neque excusatur ratione levitatis materia.